

Інструкція №1: Захист іконостасу під час збройного конфлікту

Це коротка інструкція для тих, хто має вжити заходів для захисту іконостасів у разі неминучої загрози культурній спадщині. (Формат заснований на форматі, який використовується ICOMOS та Corpus Vitrearum International у їхніх інструкціях: Захист вітражів у воєнний час.) Заходи, які вже вживаються для захисту церков, включають: тестування протипожежних систем, пожежних наглядачів з інструкціями, захист деяких зовнішніх елементів, а також доставка до деяких церков вогнегасників водяним туманом для гасіння невеликих пожеж. Допоміжні поради можна знайти в Інструкції №2: Гасіння невеликих пожеж і використання вогнегасників в історичних будівлях, музеях і релігійних об'єктах під час збройного конфлікту, яка включає рекомендації щодо профілактичних заходів.

ЗАХИСТ ІКОНОСТАСА ПІД ЧАС ВІЙНИ

Зафіксуйте іконостас фотографічно на місці: сфотографуйте лицьову та задню частину, а також окремі елементи. Додайте фотографію, на якій показано розташування іконостасу в церкві.
Запишіть дату та запишіть зроблені фотографії, якщо дозволяє час

Якщо його можна перемістити

Демонтуйте і зніміть кожен елемент

Запишіть дуже короткий опис кожної частини, пронумеруйте кожну з прив'язною етикеткою і, якщо можливо, запишіть номер зробленої фотографії

Загорніть окремі елементи, пронумеруйте і упакуйте в ящики

Позначте ящики та підготуйте список елементів у кожному ящику

Зніміть і надійно зберігайте в безпечному місці. При підземному зберіганні постарайтеся зберігати в стабільних умовах, не надто сухим або вологим, подалі від водопровідних труб. Якщо можливо, зберігайте піднятими на дерев'яних блоках, якщо вони не в ящиках

Якщо його неможливо перемістити

1

Протипожежний захист

Обережно: тільки забезпечить обмежений захист

Накрийте спочатку постільною білизною/ляною тканиною, а потім вогнезахисним матеріалом, щоб зменшити вплив вогню

При наявності використовуйте відрізки вогнезахисного матеріалу, вирізаного з рулону.

При наявності алюмінієвого шару встановіть його зовні, подалі від іконостасу

Прикріпіть матеріал до дерев'яних кріплень, встановлених над іконостасом, якщо дозволяє архітектура

2

Захист від структурних пошкоджень

Крок 1: Накрийте вогнезахисним матеріалом, якщо є. Або накрийте простираллами/білизною, вовняною тканиною, небіленим ситцем для захисту від дрібного сміття.

Крок 2: Встановіть дерев'яний каркас навколо іконостасу, спереду та ззаду, якщо задня частина відкрита, а також упоперек, і обшита фанерною дошкою.

Крок 3: прикріпіть/закріпіть вовняний килим/вовняну тканину до дошки або обробіть борт антипіреном

Крок 4: Побудуйте стіну з мішків з піском перед бортом, щоб огородити іконостас

Це коротке керівництво призначено для використання в надзвичайних ситуаціях, коли час обмежений і існує ризик значної шкоди або втрати, а також де може бути обмежений доступ до матеріалів

ПРИМІТКИ:

1. Перед тим, як іконостас буде видалено або захищено, переконайтеся, що зроблено цифровий запис, щоб полегшити повторне складання, і якщо він пошкоджений, як доказ потенційного військового злочину.
2. Характер захисту та можливість встановлення огороження залежать від конструкції та форми іконостасу та архітектури будівлі.
3. Для демонтажу іконостасу, (якщо його можна розібрати), або встановлення захисту, знадобиться кілька людей. Демонтаж тендітного іконостасу може бути дуже складним, для цього знадобляться навички фахівця-тесляра та консерваторів, якщо такі є. Доцільність демонтажу буде сильно відрізнятися від церкви до церкви. Запишіть кожен етап фотографічно та пронумеруйте кожен елемент, щоб переконатися, що його можна точно встановити. Якщо залишитися на місці, адаптуйте кріплення, щоб іконки можна було швидко видалити.
4. У деяких місцях можна встановити дерев'яні кріплення над іконостасом і прикріпити/занавісти вогнезахисний матеріал або матеріал, що повільно горить, поверх дерев'яних кріплень вниз по передній та задній частині конструкції (ідеально до рівня підлоги).). Матеріали можуть включати:
  - а) вовняний килим та/або щільна вовняна тканина, що повільно горить
  - б) скловолокниста ковдра протипожежна або подібна, вирізана з рулону, або
  - в) матеріали, випробувані NIKU (Норвезький інститут дослідження культурної спадщини) у 2021 році та визнані придатними для об'єктів спадщини. До них належать:
    - Dale Intertec: гібридна тканина з силіконовим покриттям, що містить E-скло: нитка E-glass + вулканізоване силіконове покриття з обох сторін. 150 см/ширина www.daleintertec.com/fabrics-fibres/
    - Vitrea: Svetsduk EGF550 S2-60: E-скло з силіконовим покриттям. 50 см/ширина <https://vitrea.se/industriprodukter/brand/tekniska-vavar/>
    - Hiltex: тканина Preox Para Aramid: текстильна саржа Preox і Para-Aramid з алюмінієвою фольгою з одного боку. 150 см/ширина www.klevers.de/en/ Також доступний на <https://www.textiletechnologies.co.uk/products/aluminium-foil-para-aramid-cloth>

Посилання: «Довідник про історичні будівлі та пожежі в країнах, постраждалих від війни» (2022) Ніна Кьолсен Йернес (Норвезький інститут дослідження культурної спадщини) та Рене Тейгелер (Спадщина заради миру) Дивіться розділи про текстильні покриття та протипожежні щити

а) Альтернативні вогнезахисні матеріали, не перевірені NIKU:

- E-склотканина, покрита з однієї або обох сторін силіконовою гумою – ширина 150 см, також доступна на сайті www.textiletechnologies.co.uk/products/
- Алюмінізована тканина Thermal Shield Altox 450, вогнезахисна алюмінієва тканина для високих температур з термозахисним екраном. Це забезпечує високий рівень теплового захисту, від конвекції та теплового випромінювання. <https://texfire.net/uk/flame-retardant-fabrics/flame-retardant-multilayered-fabric/aluminized-fire-proof-fabric-thermal-shield-altox-450.html>
- Дивіться також: Takahashi, F. 2019. Захист від пожеж на межі диких земель і міст. Доступно за адресою: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmech.2019.00060/full>

УВАГА: деякі протипожежні ковдри важкі (можуть легко пошкодити різьблені деталі); деякі можуть бути непридатними в історичних умовах (можуть виділяти забруднювачі, які пошкоджують картини); Крім того, змінюється температура, до якої вони забезпечують захист.

1. Для додаткового захисту від пошкоджень конструкції від вогню прикріпіть вовняний килим/вовняну тканину до дошки або обробіть дошку антипіреном.

ДОДАТОК

Додаткові коментарі отримані від Ніни Йернаес Кьолсен (NIKU) та Стюарта Кідда, консультанта із запобігання втратам

1. Не всі протипожежні ковдри важкі або виділяють забруднювачі. Наприклад, доступний легкий матеріал, перевірений відповідно до BS 476 Part 21 і BS 5867 (стандарт для вогнестійких штор). Існує також перевірений матеріал від Envirograf, який можна використовувати як протипожежне відділення в дахових приміщеннях, де він встановлюється на легкий металевий каркас. Це забезпечує вогнестійкість більше однієї години, як було перевірено відповідно до BS 476 Part 22. <https://envirograf.com/product/internal-roof-fire-break-barrier/>
1. Невідбілений бязь має невелику вогнестійкість - і не дозволить переміщатися полум'ю або утворювати кислий дим. Це було б ідеально для захисту іконостасу на місці, де його потрібно засипати в мішки з піском або забити дошками.
2. Я (СК) успішно використовував вогнетривкі матеріали відповідно до BS EN 1869: 1997. Це комерційний стандарт для протипожежних ковдр і може бути вирізаний, заправлений та іншим чином модифікований, щоб забезпечити індивідуальне покриття для тривимірних об'єктів, таких статуй. Можливо, для іконостасів можна створити переносну ширму з розбірною рамкою – навіть на місці.

Складено членами робочої групи, організованої через Icon, Institute of Conservation www.icon.org.uk, з вдячністю колегам-фахівцям з Великобританії, Норвегії, Нідерландів та США.

Версія 1 17 травня 2022 р. Будь-які зміни, внесені до матеріалів, стандартів або законодавства після дати версії цієї інструкції, не розглядатимуться.

© травень 2022. Цей твір ліцензований відповідно до Creative Commons — Attribution-NonCommercial 4.0 International — CC BY-NC 4.0